

Vabariigi Valitsuse korralduse eelnõu „Riigi Digikeskuse Nõukogu“ seletuskiri

1. Sissejuhatus

1.1. Sisu kokkuvõte

Vabariigi Valitsuse korralduse eelnõuga moodustatakse Riigi Digikeskuse Nõukogu.

Riigi Digikeskus on Registrate ja Infosüsteemide Keskuse baasil moodustatud Justiits- ja Digiministeeriumi hallatav riigiasutus, mille ülesanne on osutada erinevatele valitsemisaladele infosüsteemide arendus-, haldus- ja hooldusteenuseid. Riigi Digikeskus teenindab mitut valitsemisala ning selle teenuste portfelli, arendusprioriteetide ja rahastamise põhimõtete kujundamisse on kaasatud keskuse kliendiks olevate valitsemisalade esindajad.

Korraldusega moodustatav nõukogu on Riigi Digikeskus strateegilise suunamise ja valitsemisalade vahelise koostöö organ. Nõukogu teeb Riigi Digikeskuse direktorile ettepanekuid keskuse arengukavade, aruannete, eelarve ja nende muudatuste kinnitamiseks, kooskõlastab teenuste portfelli ja selle muudatused, kinnitab keskuseülesed arendusprioriteetid, lepib kokku eelarvejaotuse põhimõtted ning lahendab valitsemisalade vahelisi prioriteedi- ja ressursijaotuse erimeelsusi. Samuti jälgib nõukogu teenuste kvaliteeti, klientasutuste ja kasutajate rahulolu ning teenustasemetete täitmist. Nõukogu otsused on Riigi Digikeskusele täitmiseks kohustuslikud.

1.2. Eelnõu ettevalmistaja

Vabariigi Valitsuse korralduse eelnõu ja seletuskirja on koostanud Justiits- ja Digiministeeriumi (edaspidi JDM) digiriigi osakonna teenuste talituse nõunik Pille-Riin Vool (pille-riin.vool@justdigi.ee) ja sama osakonna teenuste talituse juhtaja Maris Leivategija (maris.leivategija@justdigi.ee).

Valdkonna eest vastutab digiriigi asekanstler Lauri Luht.

1.3. Märkused

Eelnõu on seotud Riigi Digikeskuse põhimääruse menetlusega.

2. Korralduse eesmärk

Korralduse eesmärk on luua Riigi Digikeskuse strateegiliseks suunamiseks ning erinevate valitsemisalade huvide tasakaalustamiseks Vabariigi Valitsuse komisjonina tegutsev Riigi Digikeskuse Nõukogu.

Riigi Digikeskus osutab teenuseid mitmele valitsemisalale. Uue üleriigilise IKT juhtimisraamistiku kohaselt jäävad valitsemisaladele õigus määrata oma arendusvajadused, prioriteetidid ja eelarved, samal ajal kui Riigi Digikeskus vastutab arenduste tehnilise elluviimise eest. Selline mudel eeldab valitsemisaladeülest juhtimisformaati, mis võimaldab kujundada

ühiseid prioriteete, lahendada erimeelsusi ning tagada keskuse tegevuse vastavuse teenindatavate valitsemisalade vajadustele.

Nõukogu loomise vajadus tuleneb Riigi Digikeskuse toimetudelist, mille kohaselt osalevad keskuse kliendid selle juhtimises Vabariigi Valitsuse moodustatud nõukogu kaudu.

3. Eelnõu sisu ja võrdlev analüüs

Eelnõu koosneb sätetest, mis reguleerivad Riigi Digikeskuse Nõukogu moodustamist, liikmeid, ülesandeid ja töökorraldust.

Punktiga 1 moodustatakse Riigi Digikeskuse strateegiliseks suunamiseks ning erinevate valitsemisalade huvide tasakaalustamiseks valitsuskomisjon Riigi Digikeskuse Nõukogu. Nõukogu moodustamise õiguslik alus on Vabariigi Valitsuse seaduse § 21 lõige 1, mille kohaselt võib Vabariigi Valitsus moodustada valitsuskomisjone oma pädevuses olevate küsimuste lahendamiseks.

Punktiga 2 määratakse nõukogu koosseis. Nõukogu esimeheks nimetatakse Justiits- ja Digiministeeriumi kantsler. Nõukogu liikmeteks nimetatakse Riigi Infosüsteemi Ameti esindaja, Justiits- ja Digiministeeriumi digivaldkonna esindaja, Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi esindaja, Haridus- ja Teadusministeeriumi esindaja, Regionaal- ja Põllumajandusministeeriumi esindaja, Kliimaministeeriumi esindaja, Justiits- ja Digiministeeriumi justiitsvaldkonna esindaja, Rahandusministeeriumi esindaja, Kultuuriministeeriumi esindaja ning Riigikantselei esindaja. Kõigile liikmetele nähakse ette asendusliige. Selline koosseis tagab teenindatavate valitsemisalade osalemise Riigi Digikeskuse strateegilises juhtimises ja vastab Riigi Digikeskuse juhtimismudeli põhimõtetele.

Punktiga 3 määratakse nõukogu töö eest vastutavaks Justiits- ja Digiminister.

Punktiga 4 sätestatakse nõukogu ülesanded. Nõukogu teeb Riigi Digikeskuse direktorile ettepanekuid keskuse arengukavade, eelarve ja nende muudatuste kinnitamiseks, kooskõlastab teenuste portfelli ja selle muudatused, kinnitab keskuseülesed arendusprioriteetid, lepib kokku eelarvejaotuse põhimõtted ja teeb ettepanekuid eelarve kujundamiseks. Nõukogu tegeleb Riigi Digikeskuse eelarves ettenähtud hoolduse, personali ja muude majanduskulude jaotuse küsimustega ning Nõukogu ei saa muuta valitsemisalade investeeringute eelarvet ilma asjassepuutuva ministeeriumi nõusolekuta. Samuti otsustab nõukogu valitsemisalade vahelisi prioriteedi- ja ressursijaotuse erimeelsusi, kui osapooled ei ole operatiivsel tasandil kokkulepet saavutanud, jälgib teenuste kvaliteeti, klientasutuste ja kasutajate rahulolu ning teenustasemetete täitmist ja teeb ettepanekuid teenuste kvaliteedi ja tõhususe parandamiseks. Lisaks täidab nõukogu muid Vabariigi Valitsuse antud ülesandeid.

Punktiga 5 antakse nõukogule õigus moodustada ekspertkomisjone ja töörühmi, saada riigi asutustelt tööks vajalikke dokumente ja andmeid, kaasata küsimuste lahendamisse ministeeriumide ja teiste riigiasutuste spetsialiste ja eksperte, algatada analüüside koostamist, küsida Riigi Digikeskuselt oma ülesannete täitmiseks vajalikke ülevaateid ning teha ettepanekuid Riigi Digikeskuse töö parendamise eesmärgil asjakohastele institutsioonidele.

Punktiga 6 reguleeritakse nõukogu töökorraldust. Nõukogu töövorm on koosolek ning koosolekud toimuvad vastavalt vajadusele, kuid vähemalt kaks korda aastas. Koosoleku kutsub kokku nõukogu esimees. Liikmetele ja Riigi Digikeskuse direktorile saadetakse vähemalt seitse kalendripäeva enne koosolekut kirjalik kutse koos arutatavate küsimuste kokkuvõtete ja vajaduse korral otsuste projektidega. Koosolek kutsutakse kokku ka nõukogu liikme või esimehe nõudmisel.

Koosolek on otsustusvõimeline, kui sellest võtab osa üle poole nõukogu liikmetest ja nõukogu esimees. Igal liikmel on üks hääl. Eelnõu kohaselt ei või liige hääletamisest keelduda ega jääda erapooletuks ning otsus võetakse vastu, kui otsuse poolt hääletab üle poole koosolekul osalenud liikmetest. Eelnõus nähakse ette ka nõukogu esimehe otsustav hääl häälte võrdse jagunemise korral. Kui ükski komisjoni liige hääletamist ei nõua, loetakse otsus vastuvõetaks ühehäälselt.

Nõukogu koosolekud protokollitakse. Protokollimise korraldamise ja protokollide säilitamise tagab Riigi Digikeskuse direktor. Protokoll edastatakse nõukogu liikmetele viivitamata, kuid hiljemalt viie kalendripäeva jooksul pärast koosolekut.

Nõukogu liikmetel on õigus kutsuda seotud osapooli osalema kuulajatena Nõukogu koosolekutel. Nõukogu otsused on Riigi Digikeskusele täitmiseks kohustuslikud.

Korralduses ei reguleerita eraldi eskalatsiooniprotsessi. Nõukogu tegevus toimub Vabariigi Valitsuse seadusest tuleneva valitsemise raamistiku alusel ning lahendamata küsimused otsustatakse asjaomaste pädevate valitsemisorganite poolt.

Punktiga 7 sätestatakse, et nõukogu teenindamise tagab Justiits- ja Digiministeerium.

4. Eelnõu terminoloogia

Eelnõus ei kasutata uusi ega võõrkeelseid termineid.

5. Eelnõu vastavus Euroopa Liidu õigusele

Eelnõul ei ole seost Euroopa Liidu õigusega.

6. Korralduse mõjud

Korraldusel on organisatsiooniline mõju.

Korraldus loob Riigi Digikeskuse juhtimiseks valitsemisaladeülese koostöö- ja otsustusformaadi, mis toetab Riigi Digikeskuse kui üleriigilise arenduskeskuse toimimist ning aitab tagada erinevate valitsemisalade huvide arvestamise keskuse tegevuse suunamisel.

Korraldus aitab kaasa üleriigilise IKT juhtimisraamistiku rakendamisele, võimaldades koordineerida Riigi Digikeskuse teenuste portfelli, keskuseüleseid arendusprioriteete, eelarvejaotuse põhimõtteid ja valitsemisalade vaheliste erimeelsuste lahendamist. Teenuste kvaliteedi, rahulolu ja teenustasemete jälgimine toetab keskuse teenuste kvaliteedi ja tõhususe parandamist.

Korraldusega ei kaasne otsest mõju riigi julgeolekule, välissuhetele, regionaalarengule, keskkonnale ega põhiõigustele. Korraldusel puudub otsene mõju ettevõtluskeskkonnale. Tegemist on riigiasutuse juhtimist ja töökorraldust reguleeriva meetmega.

7. Korralduse rakendamisega seotud riigi ja kohaliku omavalitsuse tegevused, eeldatavad kulud ja tulud

Korralduse rakendamisega ei kaasne täiendavaid kulusid riigieelarvele. Nõukogu töö korraldamise tagab Justiits- ja Digiministeerium olemasolevate ressursside piires. Nõukogu võib oma ülesannete täitmiseks moodustada eksperdikomisjone ja töörühmi, kaasata spetsialiste ja eksperte ning alatatada analüüside koostamist; nende tegevus korraldatakse asjaomaste asutuste olemasolevate ressursside piires.

Korraldusega ei kaasne kohaliku omavalitsuse üksustele täiendavaid kohustusi, kulusid ega tulusid.

8. Rakendusaktid

Rakendusaktide kehtestamise vajadus puudub.

9. Jõustumine

Vabariigi Valitsuse korraldus jõustub 1. jaanuaril 2027. aastal.

10. Eelnõu kooskõlastamine, huvirühmade kaasamine ja avalik konsultatsioon

Eelnõu esitati eelnõude infosüsteemi (EIS) kaudu kooskõlastamiseks kõikidele ministeeriumitele, Riigikantseleile ja arvamuse avaldamiseks Registrate ja Infosüsteemide Keskusele, Keskkonnaministeeriumi Infotehnoloogiakeskusele, Regionaal- ja Põllumajandusministeeriumi Infotehnoloogia Keskusele, Riigi Infosüsteemi Ametile, Eesti Infotehnoloogia ja Telekommunikatsiooni Liidule, Eesti Kaubandus-Tööstuskojale, Eesti Tööandjate Keskliidule.